

Motion till riksdagen 2021/22:4638

av **Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2021/22:214 Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att genomförandet av förstärkningen av rätten till personlig assistans ska få ett snabbare genomslag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga grundläggande behov ska anses vara av integritetsnära karaktär i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldraavdrag inte ska göras för barn i åldern 12–18 år och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ålderssänkning för när föräldraavdrag inte ska göras för grundläggande behov och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att något föräldraavdrag inte ska göras för grundläggande behov fr.o.m. den månad då barnet fyller 9 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom Ivo inrätta en särskild LSS-inspektion och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en plan för uppföljning och utvärdering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna välkomnar regeringens proposition som tveklöst är ett steg i rätt riktning, det är en välkommen och efterlängtd proposition som lägger förslag på flera viktiga områden som länge varit eftersatta. Vi ställer oss i huvudsak positiva till regeringens förslag men anser att det återstår en hel del problem att lösa. Frågor som ett statligt huvudmannaskap och att samtliga grundläggande behov ska anses assistansgrundande i sin helhet, är två helt avgörande förslag som ytterligare skulle förbättra assistansen, och som måste åtgärdas för att komma till rätta med många av dagens problem.

Sverigedemokraterna har sedan en lång tid tillbaka efterfrågat en översyn av de grundläggande behoven och ser utredningens och regeringens förslag som positivt men så länge som de grundläggande behoven finns kvar måste samtliga räknas i sin helhet. Däremot är vi kritiska till att reformen ska genomföras under en så lång tid som fem år. Läget är mer akut än så och det är inte rimligt att denna reform skjuts så långt fram som till 2028, innan assistansen stärks fullt ut och får sitt fulla genomslag. Vi anser därför att tidsplanen i stället bör ändras från fem år till tre år, vilket också är ett av utredarens kortaste förslag till tidsplan.

Grundläggande behov

Det nuvarande sjätte grundläggande behovet ”annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade” har genom tillämpning och rättspraxis under en längre tid lett till att många människor med uppenbart assistansbehov har drabbats.

Begreppet har varit otydligt och svårbedömt då det i lagtext inte gått att utläsa vilka stödbehov som omfattats. Därför ser Sverigedemokraterna positivt på att det sjätte grundläggande behovet nu föreslås att tas bort helt och ersätts med specificerade bestämmelser om vilka behov som ska betraktas som grundläggande. De två nya föreslagna grundläggande behoven bedömer vi ha goda förutsättningar att stärka rätten till assistans.

I propositionen föreslås att stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom ska bli ett grundläggande behov enligt LSS. Vidare föreslås att kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser som en enskild med en psykisk funktionsnedsättning behöver för att han eller hon själv ska klara att tillgodose något av de grundläggande behoven personlig hygien, måltider, av- och påklädning och kommunikation med andra, ska beaktas som en del av hjälpen med det grundläggande behovet i fråga. Något krav på ingående kunskaper om den enskilde ska inte gälla enligt de föreslagna nya bestämmelserna.

Sverigedemokraterna ser positivt på dessa nya förslag men vill framhålla att det är viktigt att borttagandet av krav på ingående kunskaper om den enskilde inte får leda till urholkning av yrket personlig assistent eller till försämrad kontinuitet. Borttagandet får inte heller leda till att insatsen blir hemtjänst i stället för personlig assistans. Regeringen vidhåller att utgångspunkten grundläggande behov ska vara av privat och integritetsnära karaktär bör ändras. Något som har fått förödande konsekvenser och för oss sverigedemokrater ses som helt orimligt. Integritetsnära delar av grundläggande behov betyder ungefär de delar av ett moment då assistenten rör vid den assistansberättigades hud. Vi menar att ett behov är ett behov och att det inte bör styckas upp i vad som anses

integritetsnära eller inte. De grundläggande behoven bör i stället vara assistansgrundande i sin helhet, vilket skulle innebära att hela den tid det tar att tillgodose dem skulle räknas.

Föräldraansvar

I propositionen lämnas även förslag som innebär att föräldraansvaret enligt föräldrabalken ska beaktas vid bedömningen av ett barns behov av personlig assistans genom att det görs schablonavdrag (föräldraavdrag) från barnets behov av hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov enligt LSS.

Sverigedemokraterna har länge påtalat att det krävs en ändring vad gäller föräldraansvar. Vi menar att det bästa anhörigstödet man kan ge föräldrar är att inte låta föräldraansvaret bli alltför långtgående och att det måste säkerställas att föräldraansvaret inte blir för stort och därför välkomnar vi också förslaget om ett schablonavdrag för föräldraansvar.

Vi avstyrker dock att det ska göras föräldraavdrag för barn i åldern 12–18 år eftersom detta skulle innebära en mer restriktiv reglering än nuvarande praxis.

I dag görs oftast inga föräldraavdrag efter det att personen fyllt 12 år. Förslaget skulle som vi bedömer det därför i stället innebära en utvidgning snarare än en avsmalning av föräldraansvaret. Därför bör inget föräldraavdrag göras för barn mellan 12–18 år.

Likaså anser vi att åldern borde ändras i regeringens förslag att något föräldraavdrag inte ska göras för grundläggande behov fr.o.m. den månad då barnet fyller 12 år. Vi anser att 12 år är en för hög ålder och vill därför se en ålderssänkning.

Stöd som barn över 9 år vanligtvis behöver är inte av den karaktären att de borde omfattas av grundläggande hjälpbehov. Därför anser vi att något föräldraavdrag inte ska göras för grundläggande behov fr.o.m. den månad då barnet fyller 9 år.

För att ytterligare avlasta föräldrar till barn med funktionsnedsättning så skulle en samordnande funktion vara ett bra sätt för att öka välbefinnandet hos såväl föräldern som barnet. En sådan funktion skulle öka tryggheten och befria föräldrarna från en del av den omfattande administrationen, men också skapa minskad stress och oro och med det också ökad livskvalitet och ökad möjlighet till förvärvsarbete och minskad sjukskrivning.

Inspektionen för vård och omsorg

Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) skriver att förslagen kommer att medföra att fler personer än i dag kommer att omfattas av insatsen personlig assistans, vilket i sin tur kan leda till ett utökat antal ansökningar om tillstånd för personlig assistans. Sverigedemokraterna anser därför att det inom Ivo borde tillsättas en egen avdelning som enbart sysslar med frågor kopplade till LSS. En sådan LSS-inspektion skulle hantera all tillsyn men också ha till uppgift att dels säkerställa den enskildes rättigheter samt att arbeta för att stoppa kriminalitet bland assistansutförarna. En så kallad LSS-inspektion bör därför inrättas inom Ivo.

Utvärdering och rapport

Erfarenheter visar på ett tydligt behov av att kontinuerligt utvärdera effekten av fattade beslut så att effekterna blir de önskade och att de antagna målen och konventioner följs och inte minst för att säkerställa att besluten inte lett till försämrade möjligheter att få assistans. Någon plan för uppföljning och utvärdering verkar dock inte finnas och därför bör regeringen återkomma med en plan för uppföljning och utvärdering.

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Linda Lindberg (SD)

Per Ramhorn (SD)

Clara Aranda (SD)